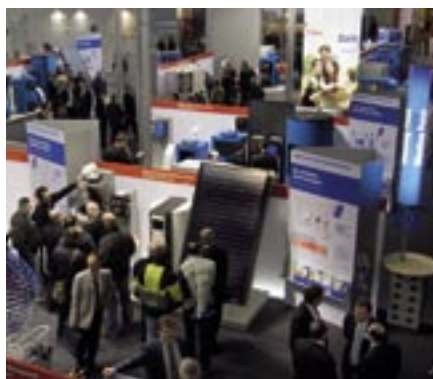

Aký odkaz zanechal výročný veľtrh ISH 2009 vo svete technických zariadení budov?

Atmosféra 50. výročného veľtrhu sanitárnej, inštalačnej, vykurovacej a klimatizačnej techniky ISH 2009 na prvý pohľad ničím nenasvedčovala, že stavebníctvo prežíva ťažké časy. Naopak, prekonané očakávania organizátorov ukázali, že aj v čase krízy je možný pozitívny vývoj. Vnímali to takto aj návštevníci veľtrhu? Čo ich najviac zaujalo a aké najnovšie trendy v oblasti TZB zachytili? Pýtame sa odborníkov, ktorí túto obrovskú akciu zažili na „vlastnej koži“.

1. Prieskumy, ktoré sa robili priamo počas ISH, poukazujú na to, že prezentovaná oblasť TZB je proti kríze pomerne odolná. Ako ste v tomto smere vnímali atmosféru veľtrhu a jednotlivých expozícií? Myslíte si, že orientácia na perspektívne technológie pomôže tejto oblasti ďalej napredovať bez vážnejších výkyvov alebo otrasov?

2. Čo vás na veľtrhu najviac zaujalo? Bolo možné vo vašej oblasti záujmu vypozerovať najnovšie trendy? Kam smerujú?

3. Ak hovoríme o aktuálnych trendoch, priniesol frankfurtský veľtrh nejaké novinky, ktoré sú na Slovensku ešte neznáme alebo sem zatiaľ nedorazili? Aké sú výhľady na rozšírenie takýchto technológií? Možno vo všeobecnosti porovnať a zhodnotiť úroveň veľtrhu ISH a obdobných podujatí u nás?

Ing. Jozef Löffler

Výskumný ústav vzduchotechniky

1. Celá výstava sa niesla v znamení šetrenia energiou, energetickej účinnosti a znížovania nákladov súvisiacich s prevádzkou TZB. Jednou z možností, ako reagovať na krízu, je práve investovať do technológií, ktoré priniesú úspory. Takéto obdobia majú svoje typické charakteristiky, čo znamená že prinášajú čas, keď nie je vhodné ne-

chať peniaze vegetovať v banke s veľmi malými úrokmi (aj menej ako 1%), ale treba ich nechať zarábať po investícii do šetrenia energie vo forme jej úspor s oveľa väčším benefitom než v banke. Podľa môjho názoru teda prežívame obdobie, v ktorom, ak správne investujeme do šetriacich technológií, peniaze najvýhodnejšie zhodnotíme. Podľa množstva vystavovateľov, skvelých prezentácií stánkov a množstva návštevníkov a ich skutočného záujmu som nepozoroval ťažké časy, skôr som si všimol príležitosť na naštartovanie tých lepších... Tiež som mal pocit, akoby si všetci uvedomovali, že tento raz nejde len o „každoročné divadlo a obchod s tovarom“, ale treba si skutočne všimnúť, čo je dobré na investovanie a obchod a „vlastnoručne“ si na exponátoch objasniť, čo vlastne predstavujú pojmy ako šetrenie energiou, energetická účinnosť či znížovanie nákladov súvisiacich s prevádzkou TZB. Aj podľa toho usudzujem, že orientácia na perspektívne technológie pomôže tejto oblasti ďalej napredovať bez vážnejších výkyvov.

2. Najnovšie trendy sa neobjavujú nevyhnutne každý rok, preto sa niektoré stánky zamerali na nové trendy, ktoré sa na uvedenie na trh ešte len pripravujú. Niektoré zaujímavosti sa objavili vo forme prezentovaného výskumu so snahou zaujať návštevníkov výrobkami, ktoré v budúcnosti určite oživia trh a prispejú k šetreniu energiou. Najviac ma zaujali výskumné projekty na stánku Viessmann (vo forme výstavných exponátov), ktoré sú vhodné ako zdroje energie pre rodinné domy. Išlo o mikrokogeneračné jednotky so Stirlingovým motorom (s elektrickým výkonom 1 kW, tepelným výkonom v rozsahu 6 až 24 kW a celkovou účinnosťou premeny primárnej energie až 97%), zeolitové kompaktné zariadenie na vykurovanie a ohrev vody a palivové články. Išlo síce zatiaľ len o výskumné projekty, avšak so zaujímavou perspektívou.

3. Možno hovoriť o pripravovaných projektoch a nových trendoch, ktoré ešte nie sú pripravené na skutočný trh. Niekedy dokonca tie-

to novinky na trh pripravené sú, vzhľadom na sériovosť výroby však nie je trh zatiaľ ochotný ich cenu akceptovať. Väčšina novinek sa prezentovala vo forme inovatívnych zlepšení existujúcich parametrov výrobkov, skutočné novinky a významné preväpnenia so všeobecným vplyvom na trh veľtrh nepriniesol. Treba si uvedomiť, že ISH je najväčší a najvýznamnejší veľtrh TZB v Európe, z toho vyplýva, že podujatia na Slovensku mu musia svojím rozsahom zodpovedať v pomere k počtu a kúpyschopnosti jeho obyvateľov.

doc. Ing. Marta Székelyová, PhD.

Stavebná fakulta STU

Katedra TZB

1. Podľa môjho názoru 50. výročný veľtrh sanitárnych inštalácií, vykurovacej, vetracej a klimatizačnej techniky ISH 2009 vysoko uspokojil očakávania odborníkov z oblasti TZB. Výborná organizácia, veľký počet vystavovateľov a neuveriteľne veľký počet návštevníkov vytvorili priaznivú atmosféru pre odborné rozhovory, otázky a odpovede, semináre či prezentácie v príjemnom prostredí klimatizovaných hál. Napriek tejto optimistickej atmosfére je zrejmé, že stagnácia v stavebníctve má priamy vplyv aj na oblasť technických zariadení budov. Tohtoročné expozície tomu ešte nenasvedčovali, ale vyjadrenia jednotlivých vystavovateľov boli pomerne jednoznačné – s krízou v stavebníctve ide ruka v ruke aj kríza technických zariadení budov. Mnohí vystavovatelia vysokú návštevnosť veľtrhu komentovali (aj keď s úsmevom na tvári) tak, že v súčasnosti už majú odborníci z TZB viac voľného času na výstavy než v minulých rokoch, keď boli veľmi pracovne vyťažení.

2. So záujmom som prešla najmä pavilóny s vykurovacou, vetracou a klimatizačnou technikou. Takmer všetky novinky boli zamerané na zníženie energetickej náročnosti zariadení, ekonomiku prevádzky a dizajn prvkov, ktoré sú súčasťou interiéru. V oblasti vetrania a chladenia ma zaujali prezentované nové chladiace systémy – ako napríklad chladiace pásy, pásy s vetraním, chladením

a integrovaným osvetlením pre administratívne budovy, chladené stropy (nie však kapilárne), chladenie do betónu a nové typy indukčných jednotiek, čo signalizuje návrat k systémom VTK s indukčnými jednotkami. Trochu ma prekvapila vysoká účasť vystavovateľov z ázijských krajín, ktorí tento raz prezentovali najmä zostavné klimatizačné jednotky, hoci dosiaľ to boli zväčša len cirkulačné chladiace zariadenia.

3. K novinkám, ktoré priniesol veľtrh, je ťažké sa vyjadriť. Slovensko je novým výrobcom a novým výrobným technológiám otvorené. Zástupcovia jednotlivých zahraničných firiem o nových kvalitných výrobkoch odborníkov z oblasti TZB ochotne informujú. To znamená, že o novinkách sa na Slovensku vie, problém je inde. A to by mali pochopiť najmä investori: že nemôžu pokladať za najvhodnejšie a najlepšie riešenie práve to najlacnejšie. A nový kvalitný výrobok nebýva najlacnejší. Ďalšia ťažká otázka: porovnať frankfurtský veľtrh ISH Frankfurt s obdobnými podujatiami u nás. Musím to vyjadriť práve týmito dvomi slovami: ťažko porovnateľné. Návšteva ISH vás ničím nerozladí – výborná navigácia na parkoviská, kyvadlová doprava bez problémov až po hlavný vstup na výstavnisko, rýchle vybavenie vstupeniek, veľká ochota usporiadateľov, výborná orientácia na výstavnisku, priestranné klimatizované haly, možnosť oddychu a výborného občerstvenia, veľa vystavovateľov z rozličných krajín, veľa nových vecí z odboru TZB a, navyše, toho roku aj pekné počasie. Je zrejme, že Slovensko na výstavu takéhoto formátu ešte nie je pripravené. Sme však radi – snáď hovorím za väčšinu odbornej verejnosti, že výstavy z odboru TZB už majú aj u nás svoju tradíciu.

Ing. Daniel Čurka, PhD.

Strojnícka fakulta STU
Ústav tepelnej energetiky

1. Na veľtrhu ISH 2009 som osobne nevnímal nič, čo by naznačovalo problémy spojené s prebiehajúcou krízou. Jednotlivé expozície mali veľmi vysokú úroveň a snažili sa upozorniť na svoje silné stránky. V čase krízy sa ešte viac ako inokedy skloňujú pojmy, ako sú úspory a náklady, preto bolo badať, že jednotliví vystavovatelia stavajú na technológiách s týmto potenciálom. Celkovo vidno orientáciu veľkých hráčov na technológie, ktoré si kladú za cieľ popasovať sa s výzvami súčasnosti a ponúknuť nízkoenergetické a alternatívne riešenia v oblasti vykurovacej techniky. Výskumné projekty nie sú behom na krátku trať, preto je možné, že síce dočasne príde k určitej korek-

cii finančných tokov do oblasti vývoja, predpokladám však, že práve nové technológie môžu potiahnuť túto časť priemyslu ďalej.

2. Zaujala ma tradične výborná organizácia podujatia v Nemecku, veľkosť výstavniska a množstvo ľudí, ktorí si aj napriek ekonomickej kríze našli čas prísť na veľtrh. Musím sa priznať, že som si prakticky prezrel len pavilón vykurovacej techniky so všetkými veľkými hráčmi na svetovom trhu a na túto techniku bezprostredne nadväzujúce expozície firiem s regulačnou a inštaláčnou technikou. Ako som spomínal, najnovšie trendy sú alternatívne zdroje energie. Zaujalo ma hneď niekoľko noviniek: adsorpčné tepelné čerpadlo v kombinácii s kondenzačným kotlom, malý palivový článok alebo aplikácia Stirlingovho motora v rodinnom dome. Myslím si, že práve orientácia na použitie obnoviteľných zdrojov a zariadení s vysokou účinnosťou premeny energie je cestou, ktorou sa bude oblasť energetiky a TZB uberať.
3. Ako človeka pracujúceho vo výskume ma zaujali spomenuté novinky, ktoré sú v štádiu prototypovej výroby a testov, preto neočakávam, že sa v najbližších dvoch rokoch dočkáme aplikácie niektorej z nich u nás. Až najbližšie prevádzkové testy v teréne ukážu ich životaschopnosť a využiteľnosť. Na tohtoročnom veľtrhu som sa zúčastnil ako nováčik. Doteraz som sa mal možnosť vidieť tradičný slovenský veľtrh Coneco – Racioenergia a Aquatherm v Nitre a v Prahe. Samozrejme, v porovnaní s ISH ide o menšie regionálne výstavy, ktoré však majú svoje opodstatnenie. Tradične pútajú pozornosť širokej odbornej aj laickej verejnosti.

Ing. Rastislav Mikula

PROMONTA

1. Tohtoročný frankfurtský veľtrh ISH som vnímal podobne ako predchádzajúce ročníky – v celkovej atmosfére akcie, v počte vystavovateľov či návštevníkov nebolo vonkoncom badať ťažké časy krízy. Osobne som mal pocit, že možno marketingová propagácia akcie bola tento rok trochu slabšia. Prevažná časť expozícií sa nejakým spôsobom týkala energie, jej efektívneho využitia a úspor, takmer v žiadnom inom odvetví sa v súčasnosti táto téma toľko nerieši. Mohlo by to teda podľa môjho názoru pomôcť oblasti TZB napredovať aj v časoch, keď stavbníctvo prežíva útlm.
2. Zaujímavé boli pre mňa prezentácie tepelných čerpadiel. Vo Frankfurte sa zišla špička v odbore, takže bolo sa na čo pozerieť.

Dosiaľ som sa nestretol so systémom „kôš do zeme“, ktorý prezentovali nemeckí odborníci.

3. Aj keď som v predchádzajúcej odpovedi spomenul zaujímavé riešenie, vo všeobecnosti som mal dojem, že tento ročník veľtrhu nepriniesol žiadne prevratné novinky, skôr vylepšenia existujúcich produktov a možno aj zníženie ich cien, ktoré súvisí s postupným prenikaním týchto nových technológií na trh.

K porovnaniu frankfurtského veľtrhu s obdobnými podujatiami u nás by som rád povedal, že sa netreba obávať – obostojíme. Vystavovatelia sú do určitej miery tí istí a pri niektorých expozíciách na ISH 2009 (najmä firiem z oblasti vykurovania) som mal pocit, že boli určené najmä na efekt a príjemný pobyt návštevníka v stánku – ak ste však chceli konzultovať nejaké odborné záležitosti s technikom, nemohli ste ho zohnať...

Ing. Jozef Možucha

Energovízia družstvo
predseda

1. Domnievam sa, že práve nové technológie v oblasti alternatívnych zdrojov energie môžu čiastočne eliminovať vplyv hospodárskej krízy na národnú ekonomiku mnohých štátov. Zvyšovanie podielu tzv. zelenej energie v rámci celkovej spotreby energie má pre jednotlivé štáty strategický význam aj z hľadiska vlastnej energetickej politiky.
2. Moje záujmy boli v súlade s cieľom mojej návštevy na frankfurtskom veľtrhu – chcel som sa oboznámiť najmä s najnovšími poznatkami a technológiami v oblasti výroby tepla a elektrickej energie, ako sú napríklad. Stirlingov motor, fotovoltické solárne systémy, tepelné čerpadlá, nové technológie na výrobu tepla z biomasy a pod.
3. Vzhľadom na aktuálne trendy vo vývoji a nasadzovaní nových technológií na výrobu elektrickej energie z biomasy sa mi ako najperspektívnejšia javí kombinácia Stirlingovho motora s kotlami na biomasu. Cieľom je zvýšenie podielu vyrobenej elektrickej energie (vzhľadom na celkovú energiu v palive na vstupe) proti najpoužívanejšiemu paroplynovému cyklu. Čo sa týka úrovne ISH možno povedať, že sa tam aj v tomto roku kvalitne prezentovali všetky významné spoločnosti pôsobiace v oblasti technológií na výrobu tepla či energetiky všeobecne.

(sf)

Foto: Messe Frankfurt GmbH